

LAPINLAHTI

Hyvinvointiraportti 2023

L A P I N L A H T I

Hyvinvointiraportin taustoja

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi on määritelty painopistealueet ja tavoitteet vuosille 2021–2025. Tavoitteille on asetettu toimenpiteet ja seurantamittarit ja ne on koottu [hyvinvointisuunnitelmaan](#), joka on hyväksytty kunnanvaltuustossa 11/2021.
- Tässä raportissa tarkastellaan suunnitelman toteutumista ja kuntalaisten hyvinvoinnin tilaa vuoden 2023 osalta. Raportissa nostetaan esille edistymisiä sekä kehitystä kaipaavia kohtia. Hyvinvointisuunnitelma on laadittu valtuustokaudeksi, joten toimenpiteiden edistäminen on kesken.
- Raportti esittelee painopistealueen kerrallaan ja loppuun on koottu HYTE-kertoimeen vaikuttavat mittarit sekä lyhyt yhteenveto. HYTE-kerroin kuvastaa kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä ja sen mukaan määräytyy vuosittain maksettava terveydenedistämisen valtionosuus.

L A P I N L A H T I

Lapinlahden hyvinvointitavoitteet 2021-2025

- 1. Osallisuuden vahvistuminen ja yksinäisyyden vähentyminen**
- 2. Terveelliset elämäntavat, itsestä huolehtiminen ja toiminnallinen arki**
- 3. Tapaturmien ja väkivallan ehkäiseminen, turvallinen arki**
- 4. Mielen hyvinvointi ja riippuvuuksien ehkäiseminen**
- 5. Varhainen tuki (palveluketjut)**

L A P I N L A H T I

1. Osallisuuden vahvistuminen ja yksinäisyyden vähentyminen

Näihin kiinnitämme erityistä huomiota

- Järjestö- ja osallisuustyöllä on rakenteet ja vastuhenkilö.
- Lukiolaisten hyvinvointi ja yhteisöllisyys lisääntyy ja kukaan ei koe itseään yksinäiseksi.
- Nuorten, yläkoululaisten ja lukiolaisten sekä huoltajien vaikutusmahdollisuudet lisääntyvät (yläkoulu).
- Kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamiskeinot ovat systemaattisesti käytössä eri toimijoilla.
- Kuntalaiset ovat osallisia palvelujen suunnittelussa.

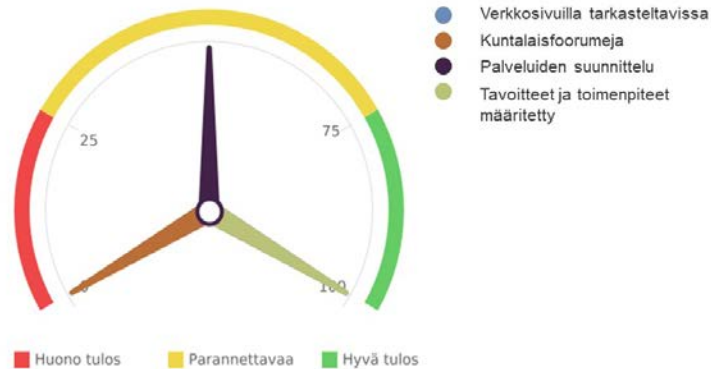
LAPINLAHTI

1. Osallisuuden vahvistuminen ja yksinäisyyden vähentyminen

Mitä on tehty vuonna 2023

- Vuonna 2023 Lapinlahdella toimi 100 % työajalla hyvinvointi- ja osallisuuskoordinaattori.
- Toteutettu verkkosivu-uudistus, jossa kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet ovat omana selkeänä osionaan.
- Kouluissa toteutettu mm. yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaan liittyviä kyselyitä laajasti ja otettu vastauksissa tulleita seikkoja huomioon koulujen arjessa. Koulujen oppilaskunnat ovat toimineet aktiivisesti ja koulut ovat järjestäneet yhteisöllisiä oppilashuoltoryhmiä.
- Liikuntafoorumit (kunta + liikuntaseurat) ovat jatkaneet kokoontumisia säännöllisesti kaksi kertaa vuodessa?

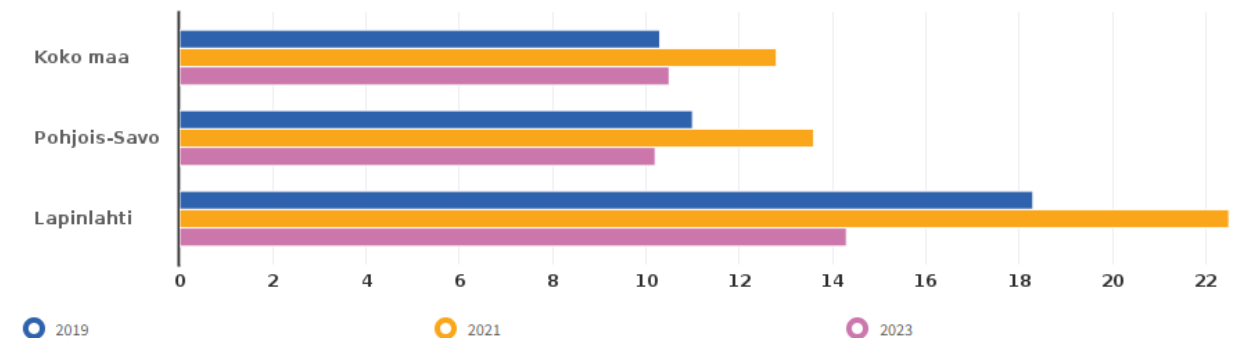
Kuntajohdon TEA-viisari: Osallisuus

Kuntajohdon TEA-viisarissa verkkosivujen informaatio sekä tavoitteiden ja toimenpiteiden määrittely ovat kunnossa. Palveluiden suunnittelussa parannettavaa on mm. asiakasraatien hyödyntämisessä sekä kuntalaisten mahdollisuudessa osallistua lautakuntapäätösten valmisteluun tai hankintojen valmisteluun, seurantaan ja arviointiin. Kuntalaisfoorumeista TEA-viisari huomioi lapsiparlamentin ja lasten kyselytunnin, joita Lapinlahdella ei ole järjestetty.

Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

info ind. 4705 Sukupuoli: Yhteensä

Lapinlahdella lukiolaisten keskuudessa on koko maata ja myös Pohjois-Savoaa yleisempää, että opiskelijat eivät koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä. Vuonna 2023 on kuitenkin tapahtunut selkeä parannus edellisvuosiin verrattuna. Hyvää kehitystä on ylläpidettävä edelleen.

L A P I N L A H T I

2. Terveelliset elämäntavat, itsestä huolehtiminen ja toiminnallinen arki

Näihin kiinnitämme erityistä huomiota

- Arvioidaan päätösten vaikutukset.
- Ruokasuositusten mukainen syöminen lisääntyy.
- Ruokakasvatukseen sitoutuminen ja yhteistyö vahvistuu.
- Koululaiset ja opiskelijat syövät aamupalan.
- Varhaiskasvatuksessa tehdään yhteistyötä eri tahojen kanssa lasten liikkumisen lisääntymiseksi.
- Jokainen liikkuu liikuntasuositusten mukaisesti; erityisesti vähän liikkuvat lapset, nuoret, aikuiset ja ikäihmiset.
- Kohdennetaan liikuntaa tukevat toimet erityisesti vähän liikkuviin.
- Koulu-uupumusta on vähemmän.
- Tuetaan lasten tervettä kasvua ja ylipainoisten määrä laskee.
- Lapsiperheille on riittävän tilavia asuntoja tarjolla.
- Tuetaan yksinhuoltajaperheiden lasten harrastamista.

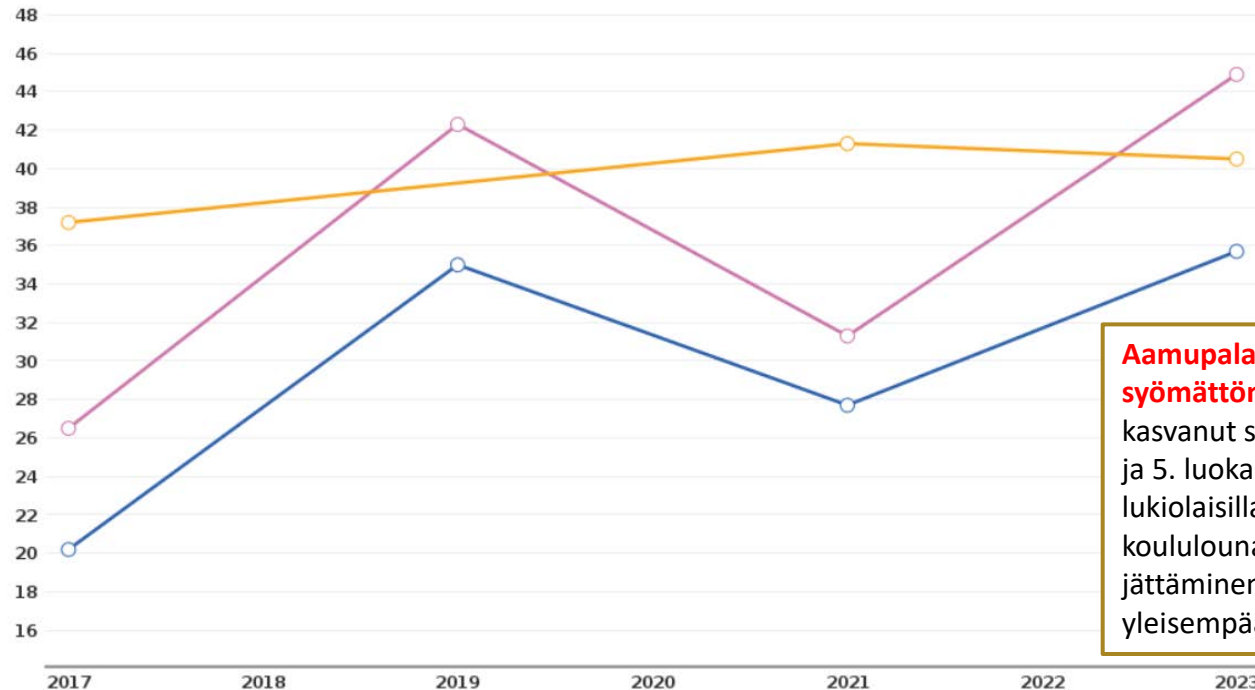

LAPINLAHTI 2. Terveelliset elämäntavat, itsestä huolehtiminen ja toiminnallinen arki

Mitä on tehty vuonna 2023

- Varhaiskasvatuksessa on aktiivisesti toimiva ruokakasvatustyöryhmä, joka kokoontuu neljä kertaa vuodessa.
- Varhaiskasvatuksessa ruokakasvatuksen nykytilan arviointi säännöllisesti.
- Maistuva koulu on ollut käytössä osassa kouluista.

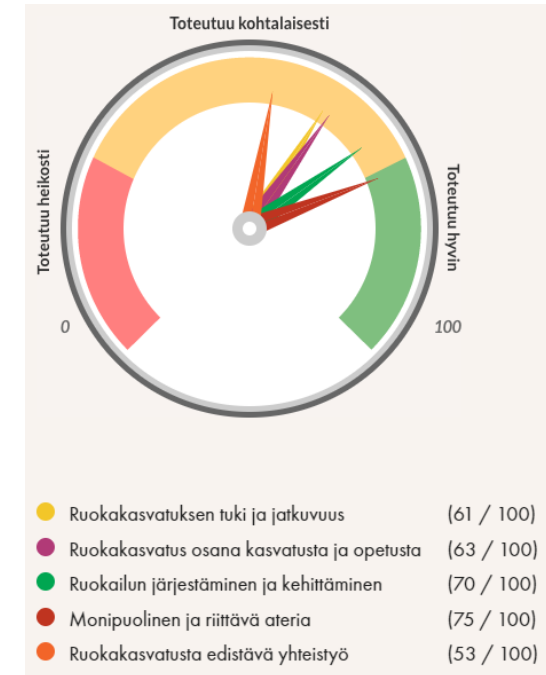
Ei syö aamupalaa joka arkiamu

Aamupalaa syömättömien osuus on kasvanut sekä alakoulun 4. ja 5. luokan oppilailla että lukiolaisilla. Myös koululounaan väliin jättäminen on yhä yleisempää.

● Ei syö aamupalaa joka arkiamu, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-) ● Ei syö aamupalaa joka arkiamu, % 8. ja 9. luokan oppilaista ● Ei syö aamupalaa joka arkiamu, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Ruokakasvatuksen nykytila Lapinlahden varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatustyöryhmät arvioivat **ruokakasvatuksen nykytilaa** säännöllisesti. Kehitettävää on tällä hetkellä eniten ruokakasvatusta edistävässä yhteistyössä. Yhteistyötä tarvitaan lisää esimerkiksi paikallisten järjestöjen, yritysten ja toimijoiden kanssa. Toisaalta yhteistyö varhaiskasvatuksen henkilökunnan ja huoltajien välillä koettiin erittäin hyväksi ja toimivaksi.

LAPINLAHTI 2. Terveelliset elämäntavat, itsestä huolehtiminen ja toiminnallinen arki

Mitä on tehty vuonna 2023

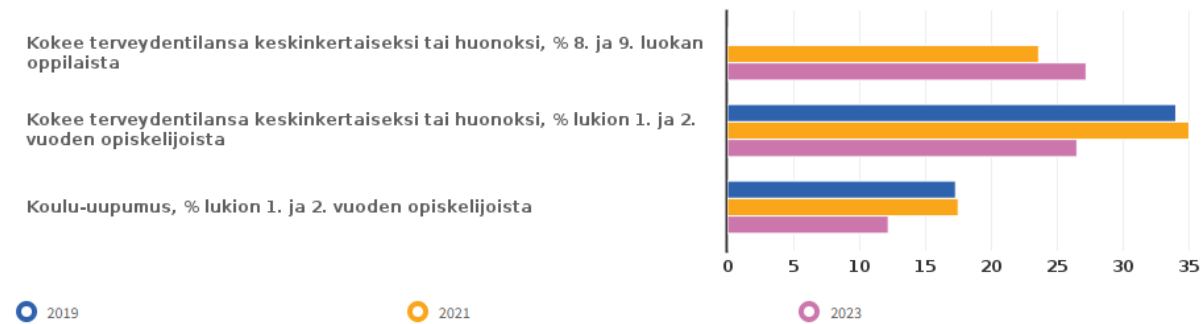
Koulut

- Liikkuva koulu –toimintamallia on toteutettu kaikissa kouluissa.
- Liikunnalliset iltapäiväkerhot toimineet joka koulussa, liikunnallisia työtapoja ja taukoliikuntaa hyödynnetty.

Varhaiskasvatus

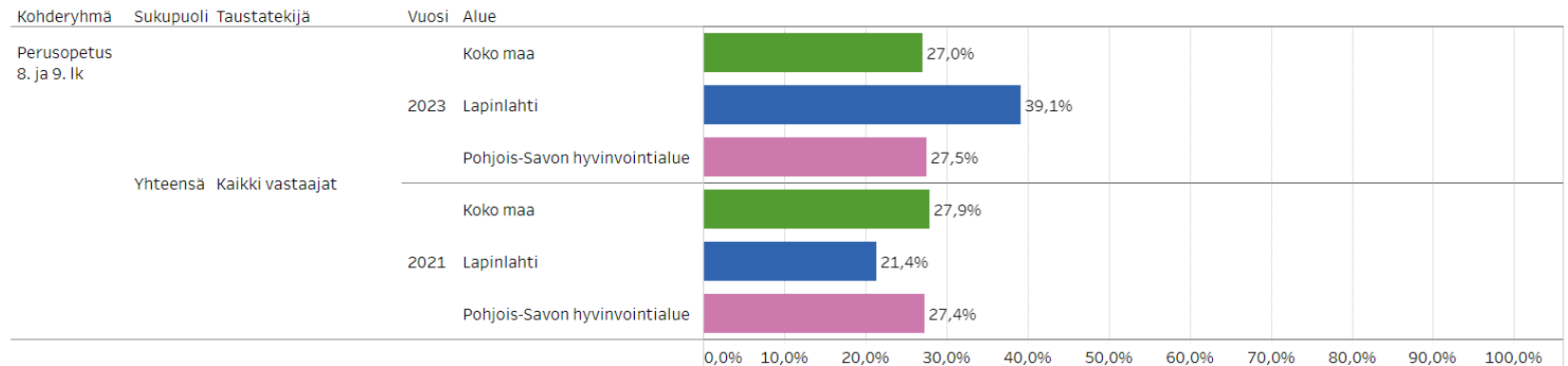
- Liikkuva varhaiskasvatus – jatkohankkeessa on jatkettu varhaiskasvatuksen liikuntakulttuurin kehittämistä aiempien hankkeiden pohjalta.
- Otettu käyttöön yhteinen motoristen taitojen havainnointityökalu.
- Vahvistettu seurayhteistyötä järjestämällä kaikille avoin liikunta-aamupäivä sekä varhaiskasvatuksen seuravierailuja.
- Liikuntavastaavien verkosto kokoontunut yhteensä kuusi kertaa.

Alue: Lapinlahti Sukupuoli: Yhteensä

Koululaisten liikkumattomuus on kasvanut reilusti erityisesti 8. ja 9. luokan oppilailla. Samassa ikäluokassa myös **koettu terveydentila on heikompi** edelliseen mittaukseen verrattuna. Lukiolaisilla koettu terveydentila on **aiempaa parempi**, ja myös **koulu-uupumus on vähentynyt**.

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa

LAPINLAHTI 2. Terveelliset elämäntavat, itsestä huolehtiminen ja toiminnallinen arki

Mitä on tehty vuonna 2023

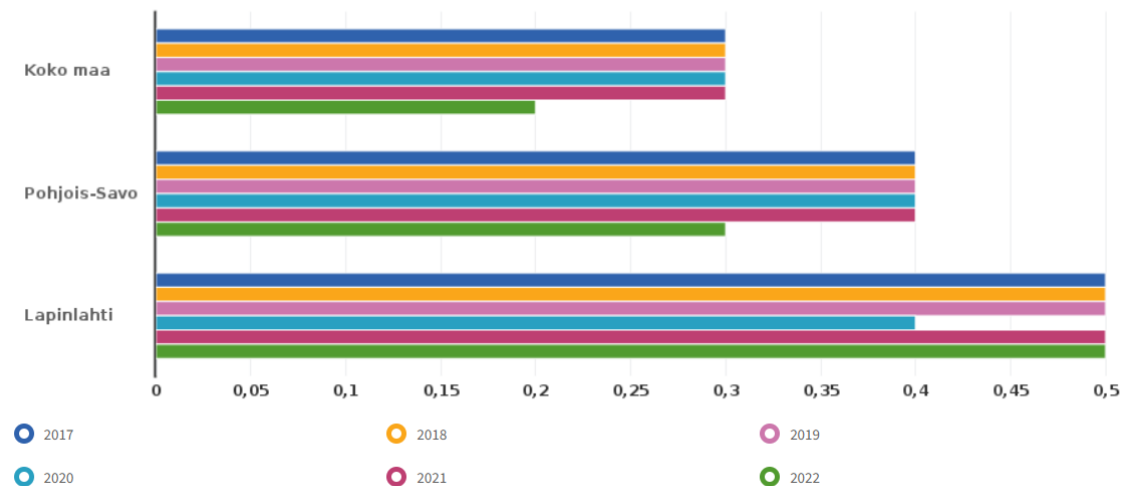
- Kunnan liikuntapaikat ovat kuntalaisten käytössä maksutta.
- Liikuntatoimi ollut mukana hyvinvointialueen liikunnan edistämisen työryhmässä.
- Otettu käyttöön latujen kunnossapidon seuranta.
- Haminamäen ulkokuntosali avautui elokuussa 2023.
- Varpaisjärven koulun ympäristön liikuntavälineistön ja street work -alueen uudistaminen aloitettu hankkimalla kuntoilulaitteita. Työ jatkuu v. 2024.
- Seurojen yhteinen liikuntafoorumi järjestetty 2 kertaa.
- Hyvinvoinnin edistämisen Hyvän olon Lapinlahti -ryhmä kokoontui kaksi kertaa.

Uuden ulkokuntosalin kävijäseuranta osoittaa **ahkeraa käyttöä** heti salin avaamisen jälkeen. Sen sijaan **sisäliikuntapaikkojen kävijämäärät** kääntyivät v. 2023 **laskuun**.

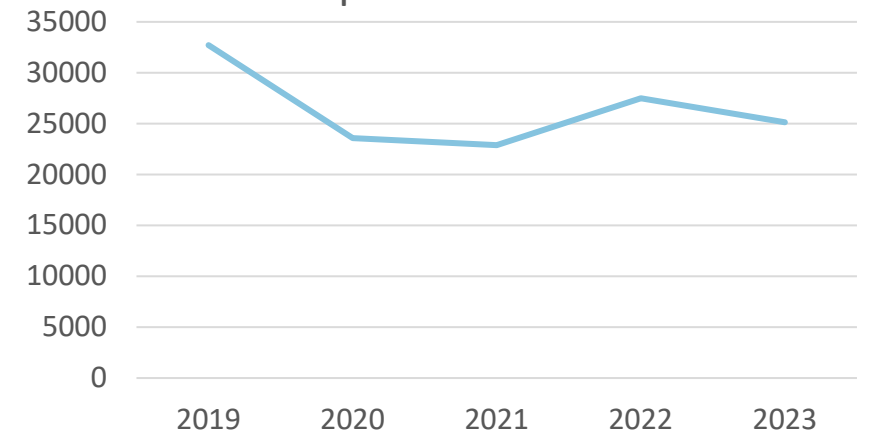
Verenkiertoelinten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

info ind. 3449 Sukupuoli: Yhteensä

Verenkiertoelinsairaudet ovat Lapinlahdella koko maata ja Pohjois-Savon keskiarvoa **yleisempiä**. Luvuissa on myös hyvin vähän vuosittaista vaihtelua.

Kävijämäärät Lapinlahden sisäliikuntapaikoissa 2019-2023

L A P I N L A H T I

3. Tapaturmien ja väkivallan ehkäiseminen, turvallinen arki

Näihin kiinnitämme erityistä huomiota

- Yhä useampi pysyy pystyssä ja ikääntyvät säilyttävät liikkumiskykynsä
- Lukiossa ei esiinny seksuaalista häirintää ja lukio on turvallinen ympäristö
- Liikennerikkomuksia ja rikoksia on vähemmän
- Ympäristö on terveellinen ja turvallinen

LAPINLAHTI 3. Tapaturmien ja väkivallan ehkäiseminen, turvallinen arki

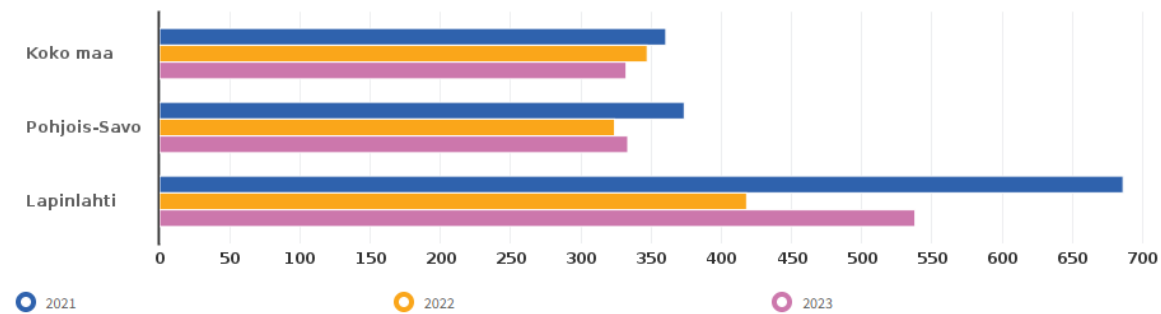
Mitä on tehty vuonna 2023

- Kansalaisopiston kurssitarjonnassa ollut ryhmiä, jotka painottuvat ikäihmisten lihaskuntoharjoitteluun, sekä turvallisuuteen ja ikääntymiseen liittyviä luentoja.
- Liikenneturvallisuustyöryhmä jatkanut säännöllisiä kokoontumisia.
- Koulujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien päivittäminen aloitettu. Kyselyissä kartoitettu myös seksuaaliterveyden tilannetta.

Lapinlahden alueella tapahtui v. 2023 yhteensä 26 tilastoitua liikenneonnettomuutta, joista neljään liittyi henkilövahinkoja ja yksi johti henkilön kuolemaan. Viitostien vaikutus näkyy tilastoissa, mutta asenteet ratkaisevat, kuinka liikenteessä toimitaan. Poliisin tietoon tulleet liikenneturvallisuuden vaarantamiset ja liikenneriikkomukset ovat muuta maata ja Pohjois-Savoa yleisempiä. Liikennekasvatus ja liikenneturvallisuus vaativat jatkuvaa työtä ja siihen tarvitaan kaikkien toimialojen panos.

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä

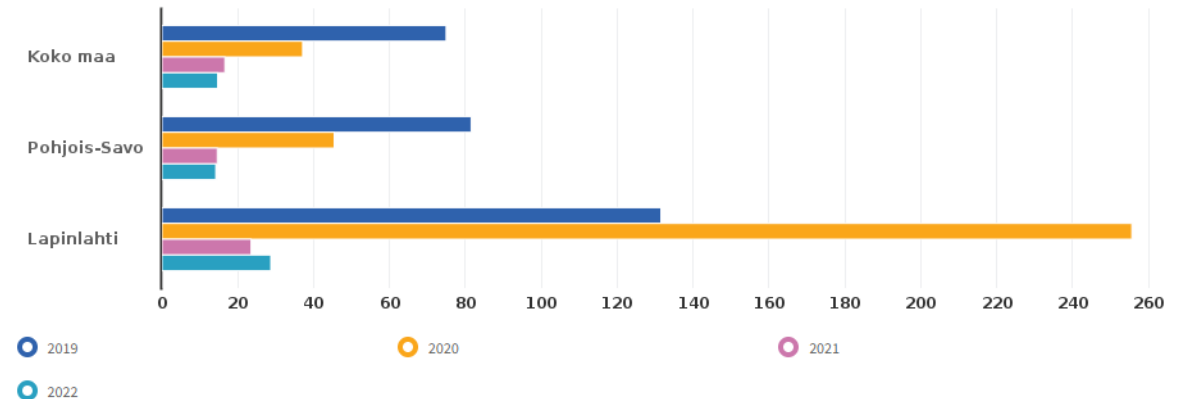
info ind. 3959 Sukupuoli: Yhteensä

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyviä hoitajaksoja tarvitaan Lapinlahdella huomattavasti **enemmän** kuin koko maassa tai Pohjois-Savossa keskimäärin. Kaatumisen ehkäisytyöhön täytyy kiinnittää erityistä huomiota.

Poliisin tietoon tulleet liikenneturvallisuuden vaarantamiset ja liikenneriikkomukset / 1 000 asukasta

info ind. 3898 Sukupuoli: Yhteensä

L A P I N L A H T I

4. Mielen hyvinvointi ja riippuvuuksien ehkäiseminen

Näihin kiinnitämme erityistä huomiota

- Lasten ja nuoret kokevat mielenterveytensä paremmaksi, masennusoireilu vähenee.
- Vanhemmuustaidot vahvistuvat, tuetaan perheiden hyvinvointia.
- Tuetaan vanhempien jaksamista vanhempana.
- Alaikäiset nuoret ovat päihteettömiä.
- Ennaltaehkäistään päihteiden aiheuttamia haittoja ja riippuvuuksia ja haitat vähenevät.
- Aikuiset kokevat mielenterveytensä paremmaksi.
- Työikäisten vuodeosasto-, sairaala- ja asumispalvelujen käyttö päihteiden vuoksi vähenee.
- Ennaltaehkäisevän päihdetyön rakenteet vahvistuvat ja kaiken ikäisiä koskettava jatkuva toiminta varmistuu.
- Raskauden aikaisen ja synnytyksen jälkeinen nikotiinittomuus lisääntyy.

LAPINLAHTI

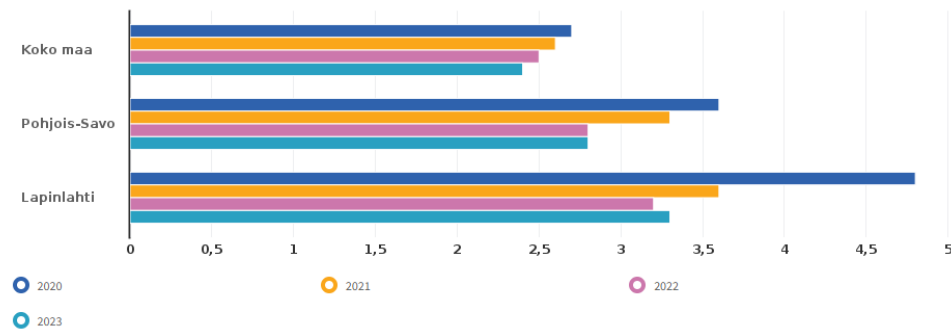
4. Mielen hyvinvointi ja riippuvuuksien ehkäiseminen

Mitä on tehty vuonna 2023

- Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön suunnitelma valmistunut marraskuussa 2023.
- Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön ryhmä kokoontui vuoden aikana viisi kertaa.
- Pakka-mallin ostokokeet suoritettu ja vähittäismyyjiä tiedotettu tuloksista.

Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidetut potilaat / 1 000 asukasta

info ind. 1278 Sukupuoli: Yhteensä

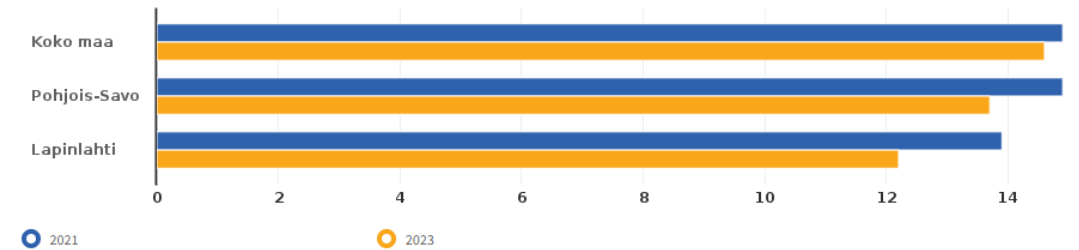

Kouluterveyskysely kertoo **lukiolaisten alkoholinkäytön vähentymisestä** sekä humalajuomisen vähenemisenä että raittiiden osuuden kasvuna. Samalla kuitenkin **raittiiden 8. ja 9. luokan oppilaiden osuus on tipahtanut** alle maan ja Pohjois-Savon keskiarvon.

Myös **päihteiden vuoksi vuodeosastolla** olleiden määrä on vähentynyt pitkällä aikavälillä, mutta edellisvuoteen verrattuna vuodehoito on kääntynyt jälleen **nousuun**. Ehkäisevä päihdetyö vaatii jatkuvaa työtä.

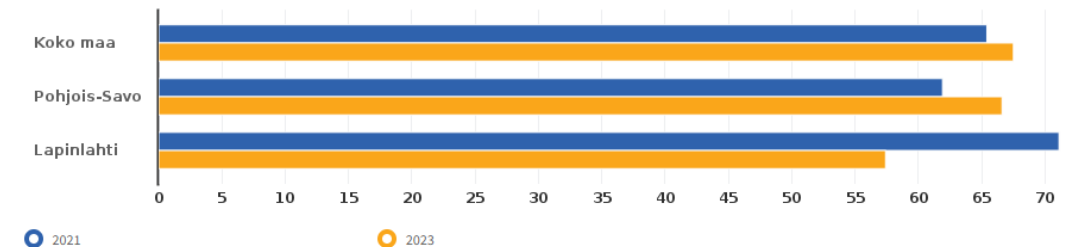
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

info ind. 3920 Sukupuoli: Yhteensä

Raittius, % 8. ja 9. luokan oppilaista

info ind. 4736 Sukupuoli: Yhteensä

LAPINLAHTI

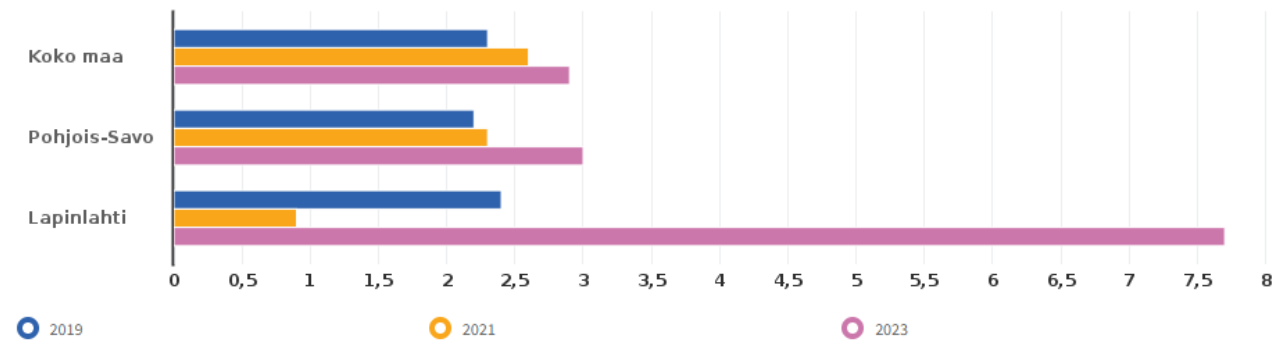
4. Mielen hyvinvointi ja riippuvuuksien ehkäiseminen

Mitä tehty vuonna 2023

- Oppilashuollon työryhmät ja ohjausryhmä kokoontuneet säännöllisesti.
- Kouluilla toteutettu vaihtelevasti koulusta riippuen mm. kahvivälkkiä, vanhempainryhmä, huoltajien iltoja sekä yhteistyötä Ankkuri-tiimin kanssa.
- Koulunuorisotyö-hanke mahdollisti koulunuorisotyöntekijän, jonka työpanos jakautui kahdelle yläkoululle.
- Lapinlahti ollut mukana usean kunnan yhteisessä Sitouttava kouluyhteistyö -hankkeessa, jonka tarkoituksena on sitouttaa oppilaita koulunkäyntiin.
- Varhaiskasvatuksessa moniammatillisia Yhdessä aikoja toteutettu ja tarjottu perheille säännöllisesti kahden viikon välein. Varhaiskasvatus on ollut aktiivinen aikojen järjestämisessä.

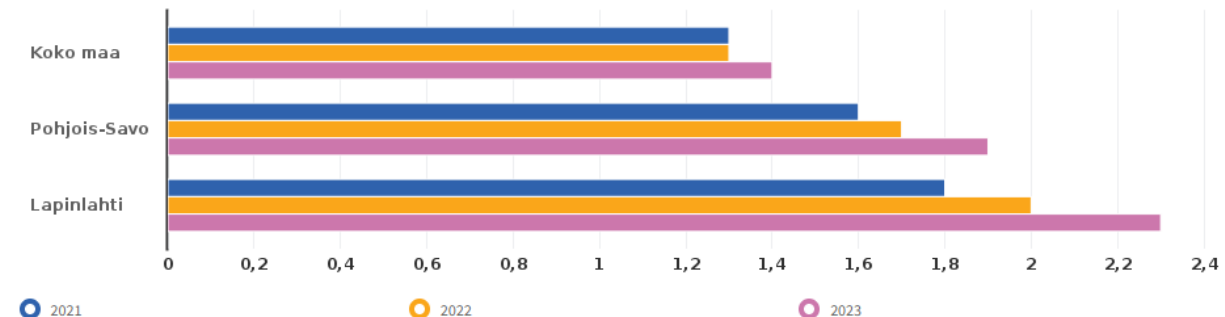
Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa , % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

info ind. 4831 Sukupuoli: Yhteensä

Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL)

info ind. 1244 Sukupuoli: Yhteensä

Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa tilastoituu kouluterveyskyselyssä, kun vastaaja ilmoittaa, että ei pysty juuri koskaan keskustelemaan omista asioistaan vanhempiensa kanssa. Tässä on tapahtunut **radikaali nousu** 4. ja 5. luokan oppilaiden kohdalla, mutta jyrkkä nousu on näkyvässä myös 8. ja 9. luokan oppilailla.

Myös huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna olleiden lasten osuus on **nousussa**.

Vanhemmuuden ja vuorovaikutustaitojen tukemiseen on syytä kiinnittää erityistä huomiota.

LAPINLAHTI

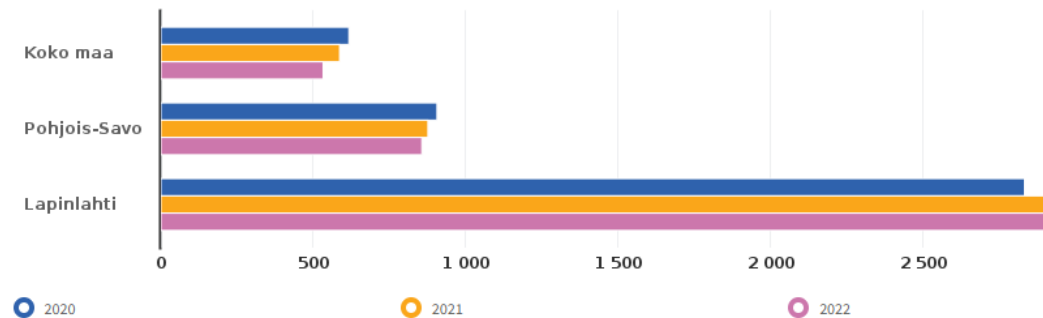
4. Mielen hyvinvointi ja riippuvuuksien ehkäiseminen

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneiden osuus aikuisväestössä kääntyi vuonna 2023 laskuun. Se ylittää edelleen koko maan keskiarvon, mutta on hivenen pienempi kuin maakunnan keskiarvo.

Mielenterveyden avohoitokäynnit painottuvat Lapinlahdella hyvin selkeästi perusterveydenhuoltoon.

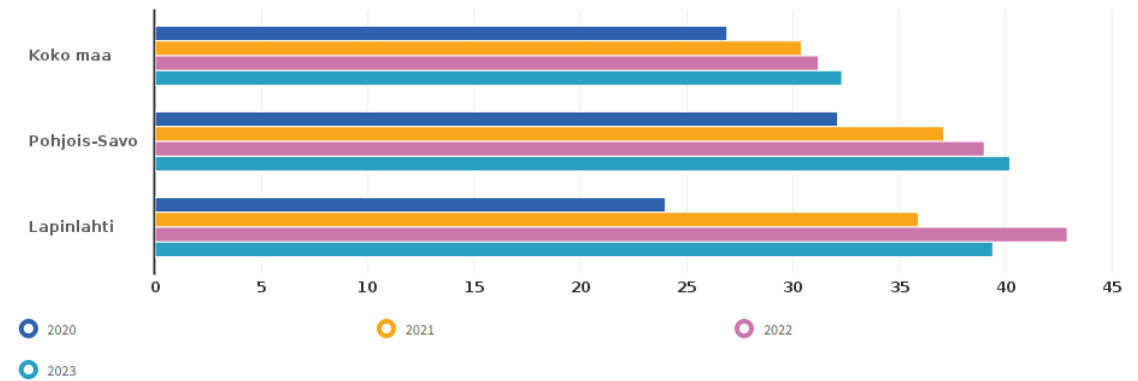
Aikuisten mielenterveyden avohoitokäynnit / 1 000 18 vuotta täyttäneitä

info ind. 3075 Sukupuoli: Yhteensä

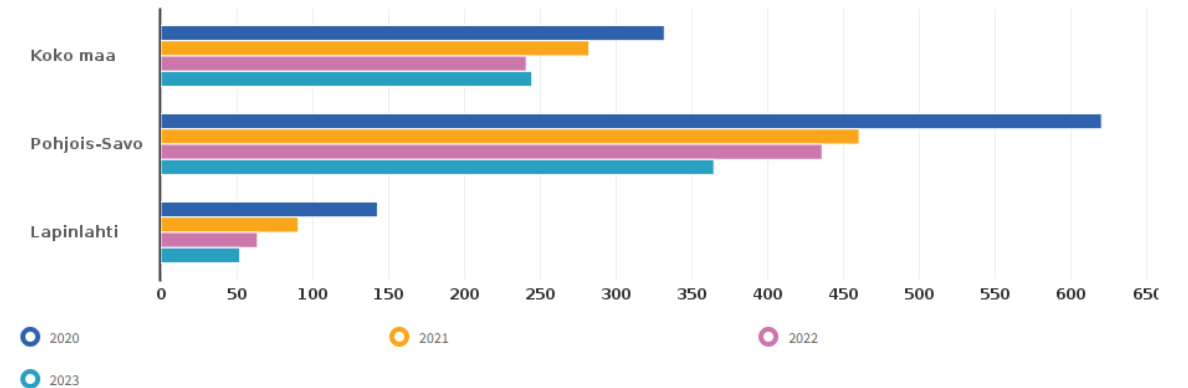
Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

info ind. 2345 Sukupuoli: Yhteensä

Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, psykiatria / 1000 18 vuotta täyttäneitä

info ind. 2482 Sukupuoli: Yhteensä

L A P I N L A H T I

5. Varhainen tuki (palveluketjut)

Näihin kiinnitämme erityistä huomiota

- Matalan kynnyksen toimintaa ja palveluihin ohjausta on tarjolla ja palveluketjut ovat sujuvat
- Jatkohoitopaikkojen rakenteet, resurssi ja prosessit vahvistuvat
- Pitkäaikaistyöttömien ja nuorten terveystarkastusten sekä jatkoseurantojen määrä lisääntyy

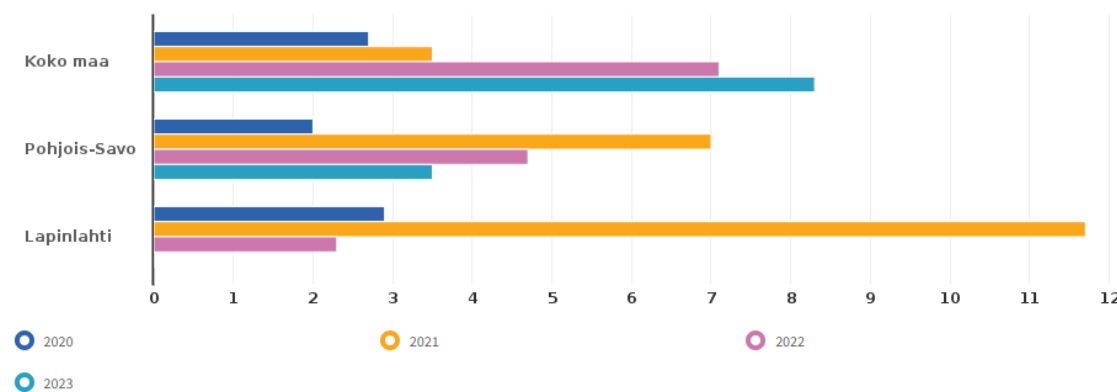
Mitä on tehty:

- Kirjaston hanke Nuoret, some ja monilukutaito.
- Turvattomista olosuhteista tulleiden lasten varhaiskasvatus –hanke mahdollisti turvattomista olosuhteista tulleiden lasten osallistumisen varhaiskasvatukseen ja tutustumisen lähiyhteisöön ja suomalaiseen kulttuuriin.
- Kerhotoiminta 23 -hanke mahdollisti lasten harrastustoimintaa koulupäivien jälkeen.
- Valtion erityisavustuksella palkattu lisähenkilöstö kouluilla on mahdollistanut varhaista oppimisen tukea yksilöllisten oppimispolkujen kautta erityisesti ryhmissä, joissa on ollut erilaisia tuen tarpeita vaativia oppilaita.
- Lasten ja nuorten harrastustoiminta päiväleiri –hanke mahdollisti pienten koululaisten päiväleiritoimintaa kesän aikana.
- Tuen tasot –hankkeessa on mm. koulutettu varhaiskasvatuksen henkilökuntaa tuen tasoihin, sujuvoitettu tuen jatkuvuutta varhaiskasvatuksesta esiopetukseen, annettu konkreettista ja kohdennettua tukea lapsille, joilla oli tehostetun tai erityisen tuen tarvetta sekä laadittu uutta materiaalia pedagogisen tuen toteuttamiseen.
- Henkkarit kaikille –kampanja Varpaisjärvellä tarjosi mahdollisuuden virallisen henkilötodistuksen hankkimiseen matalalla kynnyksellä.

Työttömien terveystarkastus on matalan kynnyksen palvelu henkilölle, joka ei ole työterveyspalvelujen piirissä. Tilastossa näkynee työllisyyden kuntakokeilun käynnistyminen vuonna 2021. Myös Lapinlahti on ollut mukana kokeilussa. Alun jälkeen palvelussa on ollut ruuhkaa, mikä on vähentänyt sen käytettävyyttä. Julkisessa tilastossa Lapinlahden 2023 lukema ei näy, mutta kuntakokeilusta ja hyvinvointialueelta raportoidaan, että palvelun käyttö on jälleen **kasvanut**.

Työttömien terveystarkastukset, % työttömistä

info ind. 5274 Sukupuoli: Yhteensä

Kirjastokäynnit/asukasluvu Varpaisjärven ja Lapinlahden kirjastoissa

	2021	2022	2023
Fyysiset käynnit/asukasluvu	5,87	6,41	7,60

Kirjaston käyttö matalan kynnyksen palveluna on Lapinlahdella **lisääntynyt** sekä käyntien että lainojen osalta.

Kuntien HYTE-kerroin

Prosessi-indikaattorit

Kunnan toiminta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi

Peruskoulut
(4)

Liikunta
(5)

Kulttuuri
(1)

Kuntajohto
(5)

Tulosindikaattorit

Kunnan väestön terveys ja hyvinvointi

Ylipaino

Koettu terveys

Koulu-pudokkaat

Työkyvyttö-myyseläke

Kaatumis-hoitojaksot

Toimeen-tulotuki

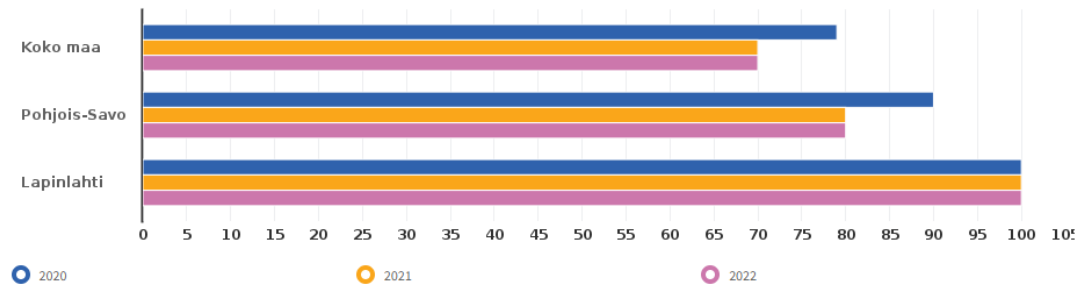
L A P I N L A H T I

Lapinlahden HYTE-kerroin

	2020	2021	2022	2023
HYTE-kerroin euroa / asukas	18,3	19	18,7	18,4
HYTE-kerroin, 0 - 100	67	67	66	65
HYTE-kerroin, 1 000 euroa	173,2	177,5	172,5	166,4
Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)	86	93	78	78
Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)	48	41	54	52

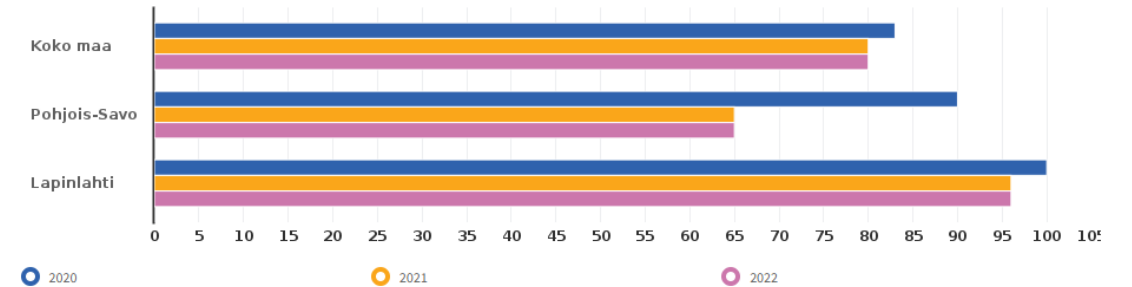
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä

info ind. 5317 Sukupuoli: Yhteensä

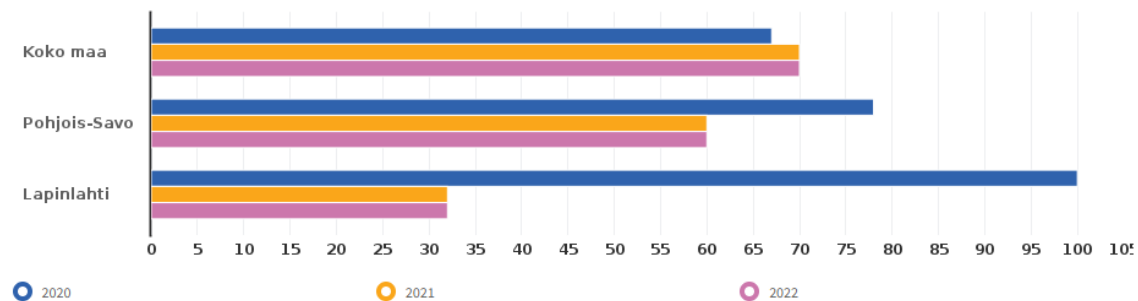
Kouluympäristön terveellisyys ja turvallisuus sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus

info ind. 5309 Sukupuoli: Yhteensä

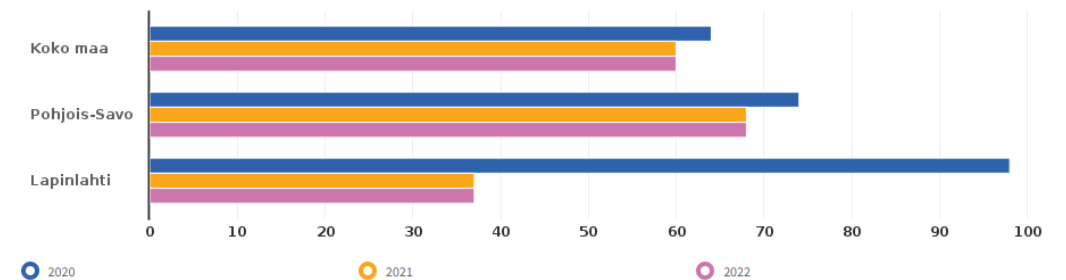
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa

info ind. 5313 Sukupuoli: Yhteensä

Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit

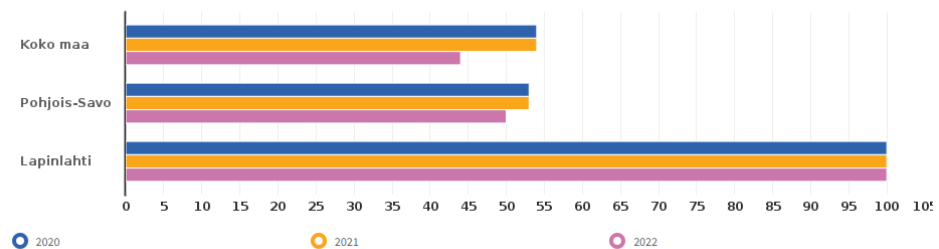
info ind. 5316 Sukupuoli: Yhteensä

Prosessi-indikaattorit: Liikunta

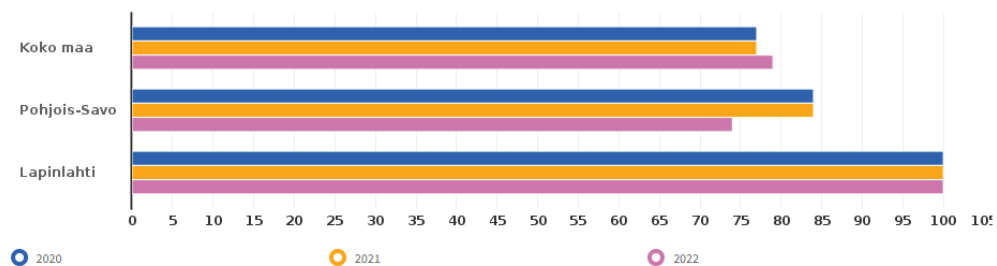
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa

info ind. 5323 Sukupuoli: Yhteensä

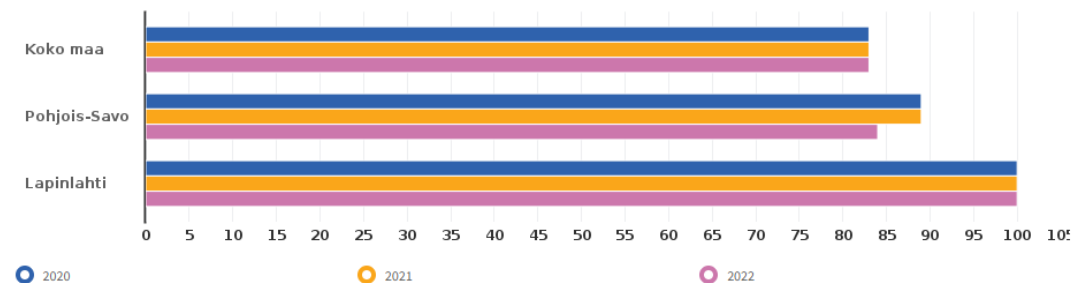
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille

info ind. 5327 Sukupuoli: Yhteensä

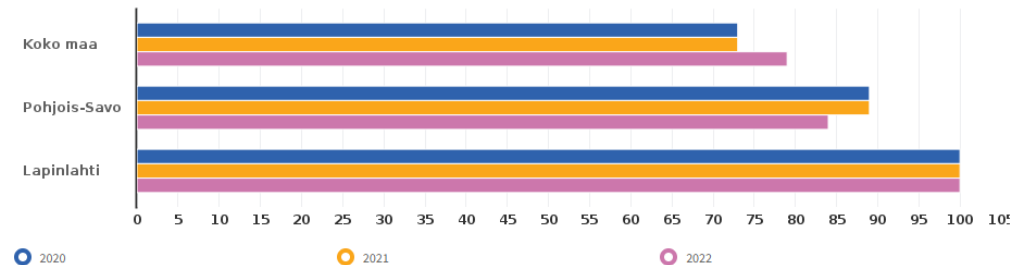
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä

info ind. 5328 Sukupuoli: Yhteensä

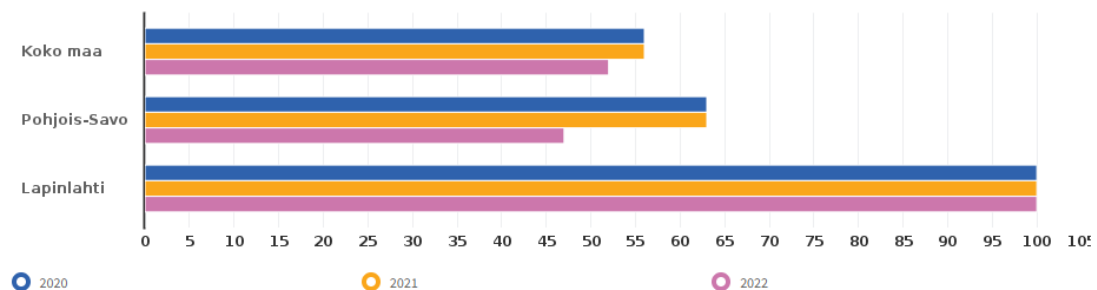
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen

info ind. 5321 Sukupuoli: Yhteensä

Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin

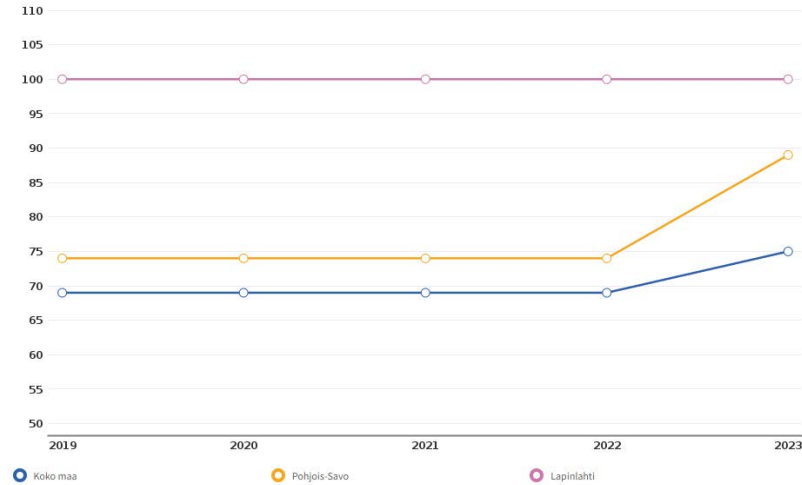
info ind. 5320 Sukupuoli: Yhteensä

Prosessi-indikaattorit: Kuntajohto ja kulttuuri

Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista

info ind. 5336 Sukupuoli: Yhteensä

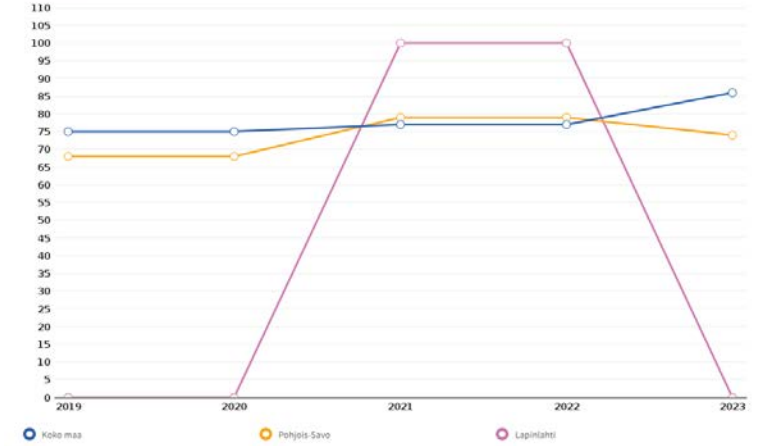
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista

info ind. 5331 Sukupuoli: Yhteensä

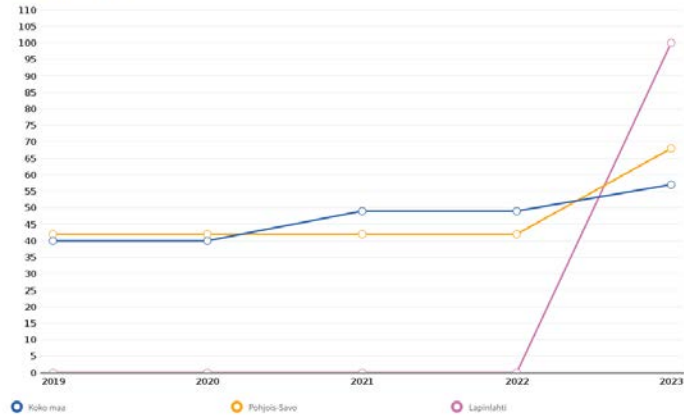
Kunnan palveluluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja

info ind. 5335 Sukupuoli: Yhteensä

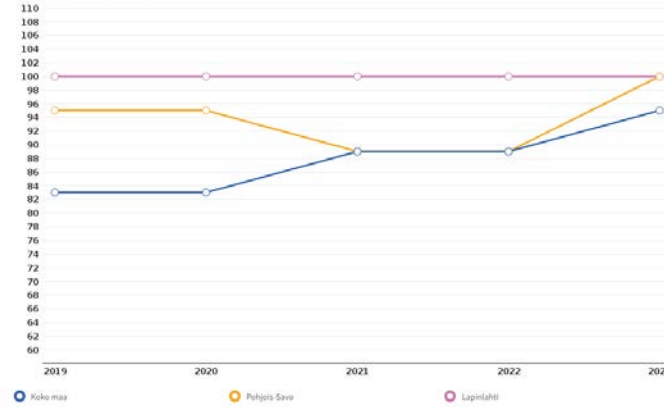
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen

info ind. 5330 Sukupuoli: Yhteensä

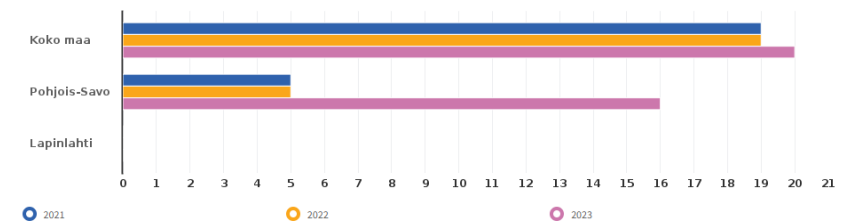
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä

info ind. 5333 Sukupuoli: Yhteensä

Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnyksiä

info ind. 3984 Sukupuoli: Yhteensä

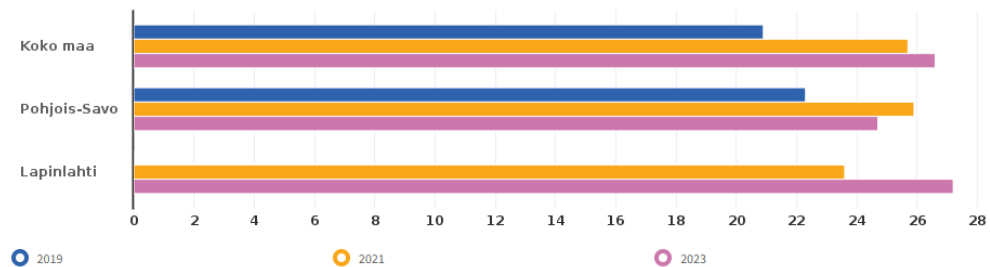
Kulttuurin osalta ainoa mitattava asia HyTe-kertoimessa on kulttuurikummiin tai kulttuuriluotsien toiminta kunnan alueella. Tällainen toiminta voi olla myös järjestöjen ylläpitämää, ja kunta tukee toimintaa avustuksilla.

Lapinlahdella kulttuuriluotseja ei ole.

Tulosindikaattorit

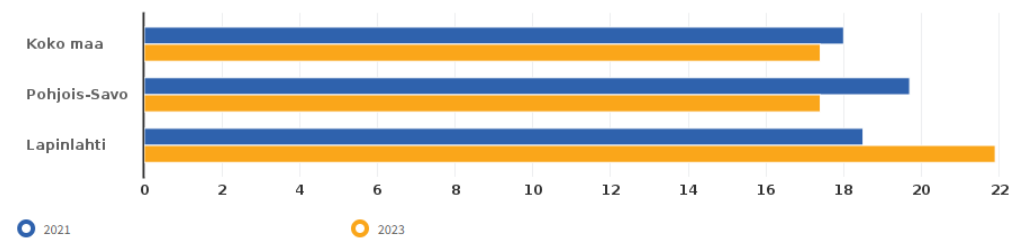
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

info ind. 286 Sukupuoli: Yhteensä

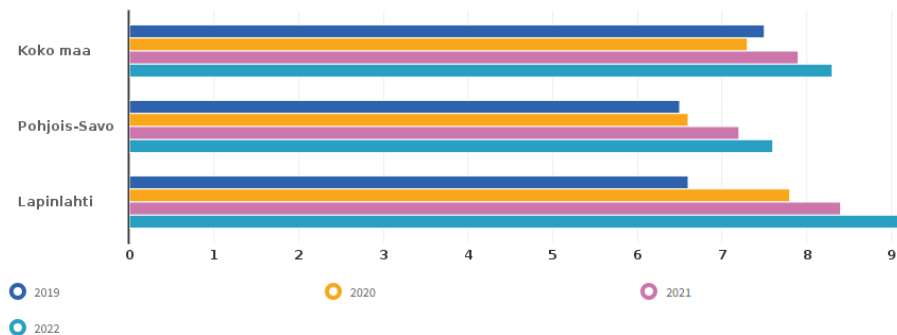
Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

info ind. 3906 Sukupuoli: Yhteensä

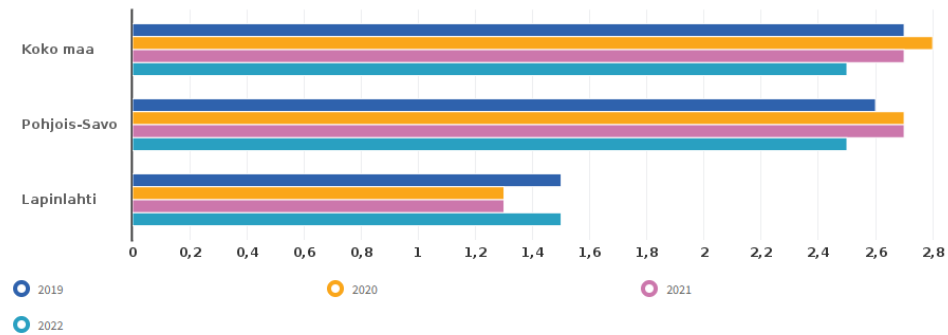
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

info ind. 3219 Sukupuoli: Yhteensä

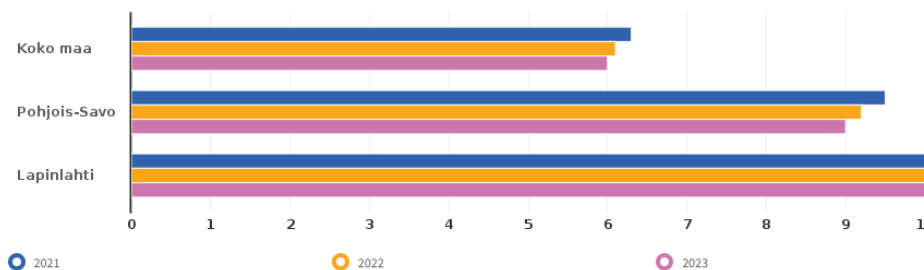
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

info ind. 234 Sukupuoli: Yhteensä

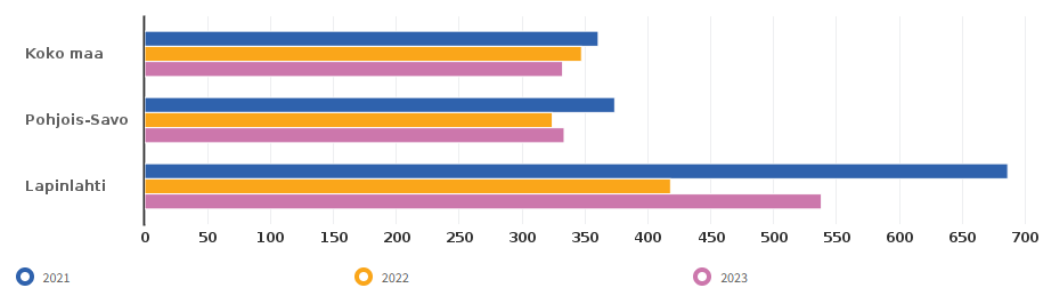
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

info ind. 306 Sukupuoli: Yhteensä

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä

info ind. 3959 Sukupuoli: Yhteensä

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä, skaalattu HYTE-indikaattori

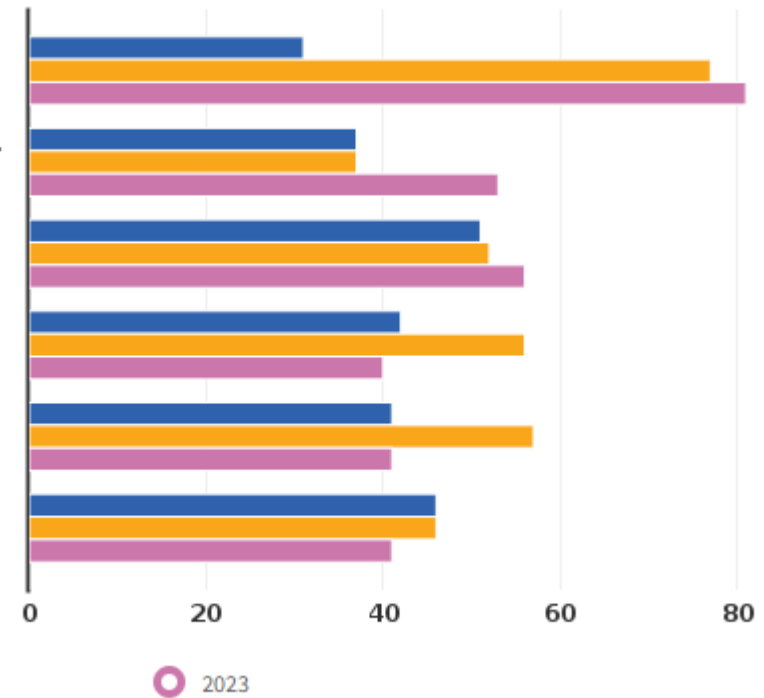
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

Ylipaino, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

2021

2022

2023

Tulosindikaattorit kuvaavat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tuloksellisuutta väestötasolla. Niiden avulla mitataan muutosta. Tulosindikaattoreista lasketaan kahden viimeisimmän vuoden erotus kuvaamaan tapahtunutta muutosta. Laskennassa etsitään jokaisen tulosindikaattorin kohdalla kaikkien kuntien pienin erotus ja suurin erotus. Suurin erotus kuvaa parasta positiivista kehitystä. Kuntakohtaiset pistemäärät skaalataan edellä mainittujen minimien ja maksimien avulla. Suurimmasta erotuksesta tulee arvo, jolla tulosindikaattorista saa sata pistettä ja pienimmästä erotuksesta arvo, jolla tulosindikaattorista saa nolla pistettä. Loput pistemäärät nollan ja sadan pisteen välillä määräytyvät sen mukaan, mihin kohtaan erotusten vaihteluväliä kunnan erotus osuu. Jos jonkin indikaattorin arvo on jo tavoitetasossa, saa kunta sen osalta maksimipisteet. Skaalauksen ansiosta pistemäärät ovat vertailukelpoisia eri indikaattoreiden välillä. Lisäksi jo pienellä parannuksella kunta voi saada hyviä pistemääriä, jos muutos on hyvä kaikkien muiden kuntien tilanteeseen verrattuna.

LAPINLAHTI

Hyvinvoinnin kehitys väestöryhmittäin

Lapset

Nuoret

Aikuiset ja ikäihmiset

Toiminta-ympäristö

Kehitys positiivista

- Vähintään tunnin päivässä liikkuvien osuus on kasvanut 4. ja 5. luokan oppilaissa.
- Ylipaino on vähentynyt 2-6-vuotiailla.

- Lukiolaiset kokevat olevansa tärkeä osa kouluyhteisöä entistä enemmän.
- Lukiolaisilla koulu-uupumus on vähentynyt ja terveydentilan kokemus parantunut.
- Lukiolaisten humalajuominen on vähentynyt.
- Vähintään tunnin päivässä liikkuvien osuus on kasvanut lukiossa.

- Mielenveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneiden osuus laskenut.
- Työkyvyttömyyseläkettä saavien osuus on hienoisessa laskussa, mutta on edelleen yli koko maan ja Pohjois-Savon keskiarvon.

- Kirjaston palveluja käytetään yhä enemmän.
- Liikuntapaikkojen määrä on kasvanut ulkokuntosalin myötä.
- Kuntalaisten osallisuus on parantunut mm. verkkosivuuudistuksen myötä. Työtä jatketaan edelleen.

Kehitys negatiivista

- Koululaisten liikkumattomuus on kasvanut.
- Koululounaan syömättömyys on kasvanut sekä peruskoulussa että lukiossa.
- Lapsilla on entistä enemmän keskusteluvaikeuksia vanhempiensa kanssa.
- Huostaanotettujen lasten osuus on kasvanut

- 8. ja 9. –luokkakaiset kokevat olevansa tärkeä osa kouluyhteisöä entistä vähemmän.
- Koululounaan syömättömyys on kasvanut sekä peruskoulussa että lukiossa.
- 8. ja 9. luokan oppilailla liikunta on vähentynyt.
- Ylipaino on lisääntynyt lukiolaisilla ja yläkouluikaisilla.
- Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden nuorten osuus on kasvanut.

- Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot lisineet.
- Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden osuus on kasvanut, mutta on alle koko maan ja Pohjois-Savon keskiarvon.

- Liikenneturvallisuuden vaarantamiset ja liikennerikkomukset ovat lisineet.
- Sisäliikuntapaikkojen käyttö on vähentynyt.

L A P I N L A H T I

Johtopäätökset

- Voimassa oleva hyvinvointisuunnitelma on edelleen ajankohtainen.
- Lukiolaisten hyvinvointi, jaksaminen ja monet terveystottumukset ovat parantuneet.
- Peruskoululaisten hyvinvointi ja monet terveystottumukset ovat laskussa.
- Vanhemmuuden tukemiseen kiinnitettävä huomiota: huomattavan suuri osa lapsista raportoi keskusteluvaikeuksista vanhempien kanssa.
- Koululounaan ja aamiaisen syömättömyys on kasvanut kaikilla koulutusasteilla. Koulujen ruokakasvatusta on syytä tehostaa esimerkiksi yhteisillä työryhmillä tai Maistuva koulu –toimintamallin laajemmalla käyttöönotolla.
- Liikkumattomuuden syihin ja matalan kynnyksen liikunnan lisäämiseen on syytä kiinnittää huomiota kaikissa ikäryhmissä.
- Useilla hankkeilla on voitu mahdollistaa hyvinvointia tukevia toimintoja erityisesti lapsille ja nuorille. Toiminnan vakiinnuttamisella saadaan pitkäaikaiset hyödyt käyttöön.